

„ Superwizja własnej pracy nauczyciela. Jej wartość i znaczenie w pracy wychowawczej i profilaktycznej”

Konferencja realizowana w ramach programu „Szkolne superwizje”
Finansowanego przez Ministerstwo Edukacji narodowej
2016 - 2018

Po co nauczycielom superwizja ?

- Superwizja nie jest stosowaną jak dotychczas formą wsparcia i pomocy nauczycielowi chociaż każdy człowiek pracujący z drugim człowiekiem wie jak ważna jest świadomość siebie w procesie wychowania czy nauczania
- **Nauczyciel jest najważniejszym „narzędziem” w wychowywaniu i profilaktyce gdyż pracuje „sobą”**
- Co to znaczy : „pracuje sobą” – to znaczy , że ma być wzorem, autorytetem, nośnikiem wartości, przewodnikiem, opiekunem, wsparciem, pomocą, itd., Dbą o rozwój, o bezpieczeństwo, o emocjonalne relacje z uczniem, jego edukację, rozwój , wychowanie

Projekt finansowany przez:

Po co nauczycielom superwizja ?

- Jako takie „narzędzie” narażony jest na wiele codziennych trudności, stres, negatywne emocje, bezradność, osamotnienie, dyskomfort psychiczny i fizyczny, dźwiganie ciężaru odpowiedzialności, poczucie bezsilności, małej skuteczności, **wypalenia...**
- Skąd się wzięło powiedzenie: „ **abyś cudze dzieci uczył !** „ (tak naprawdę jest to określenie trudu – trudu bycia w relacji z uczniem)
- Bardzo rzadko porusza się kwestię wagi i znaczenia bliskiej relacji nauczyciela z uczniem – co ma wiele wspólnego z dylematem : **być wychowawcą czy nauczycielem ?**

Projekt finansowany przez:

Wychowanie - odpowiedzialność i trud

- Jest dokonywaniem zmian, przekształcaniem, wywieraniem wpływu – przedmiot zaś tego oddziaływania to człowiek...
- „całość wpływów i oddziaływań kształtujących rozwój człowieka oraz przygotowujących go do życia w społeczeństwie”
- ..” zamierzone wywoływanie określonych zmian w osobowości człowieka...”
- „całokształt oddziaływań rodziców, wychowawców i środowiska na rozwój dzieci i młodzieży

Filozofia wychowania – przesłanie dla profilaktyki

- ✓ Świadome pokierowanie rozwojem dziecka może uchronić je przed sięganiem po narkotyki, agresją czy samotnością...
- ✓ **„...najpierw zrozumieć potem zmieniać” (rzecz o wychowawczej wrażliwości)**
- ✓ **...naprawdę wychować można tylko wtedy gdy się kocha (ma prawdziwe, bliskie relacje...**
- ✓ **...dzieci słuchają tych co mówią sercem...**

Po co nauczycielom superwizja ?

Rita Pierson,(USA) nauczycielka z 40 letnim stażem opowiedziała taką historię:

„Jedna z moich koleżanek powiedziała mi kiedyś:

„nie płacą mi za lubienie uczniów. Płacą mi za uczenie, a oni (uczniowie) mają się uczyć. Koniec. Kropka.”

Odpowiedziałam jej:

„Dzieci nie uczą się od osób, których nie lubią

Ona na to:

„totalna bzdura”

Po co nauczycielom superwizja ?

- Dla wychowania i profilaktyki ważne jest aby każde dziecko mogło mieć swego **Mistrza**
- „Praca sobą” – to bycie dla ucznia **MISTRZEM**, dorosłym, który wierzy w swoich uczniów, rozumie ich i szuka z nimi prawdziwej, ludzkiej, osobistej relacji
- „Praca sobą” – to pewnego rodzaju aktorstwo. Nie da się przecież lubić wszystkich dzieci, być dla wszystkich mistrzem, ale one (dzieci) nie mogą się nigdy o tym dowiedzieć. Nauczyciel przychodzi do pracy, mimo że mu się nie chce, że musi słuchać wytycznych nie mających sensu, że musi „użerać się” z tymi trudnymi – przychodzi i mimo wszystko uczy i wychowuje.

Projekt finansowany przez:

Po co nauczycielom superwizja ?

- Nauczyciele należą do grupy zawodowej , która podlega permanentnej ocenie
- Nauczyciele należą do grupy osób najczęściej narażonych na wypalenie zawodowe
- Nauczyciele najczęściej pozbawieni są opieki psychologicznej, systematycznego wsparcia czy troski o ich higienę psychiczną. Poza „urlopem dla poratowania zdrowia” nie ma właściwie żadnych usankcjonowanych form dbałości o kondycję psychofizyczną nauczyciela (*Gdzie ma się zwrócić nauczyciel przeżywający kryzys, doświadczający dyskomfortu psychicznego czy bezradności ?*)

Projekt finansowany przez:

Po co nauczycielom superwizja ?

- Troska o siebie (czas na wsparcie i poznanie siebie
- Ochrona siebie (aby nie ulegali wypaleniu zawodowemu)
- Aby umieć dbać o dobro ucznia
- Osobiste bezpieczeństwo (upewnienie się co robi, czy dobrze robię, itp.)
- Pogłębianie rozwoju osobistego (rozpoznawanie swoich potencjałów i ograniczeń, uczuć i emocji)
- Aby czerpać radość z wychowywania i nauczania
- Aby być prawdziwym mistrzem

Projekt finansowany przez:

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Czym jest superwizja ? (trochę teorii)

- Superwizja (z ang. supervision) – nadzór, kontrola – tak rozumiane słowo nie budzi dobrych skojarzeń i nie ma nic wspólnego z superwizją, która wywodzi się z psychoterapii
- Super – wizja ?
- Wizja – super ?
- **Słowa klucze** : superwizja, superwizor, superwizant, sesja superwizyjna

Czym jest superwizja ? (trochę teorii)

Przykładowe określenia i definicje

- ✓ „superwizja ma pomagać psychoterapeucie **lepiej leczyć** pacjenta. I to jest jej podstawowy cel. W psychoterapii bowiem, tym co leczy, „**narzędziem**”, jest sam psychoterapeuta. Jego wpływ na pacjenta głównie zależy od **cech i kompetencji osobistych**, nie od wiedzy teoretycznej. Poprzez superwizję psychoterapeuta uświadamia sobie swoje ograniczenia i uczy się z nimi obchodzić. Superwizja pomaga psychoterapeucie **tam gdzie napotyka on ograniczenia płynące ze swoich cech osobistych, braku rozumienia czy świadomości wpływu jaki wywiera na inne osoby i jaki wpływ jest wywierany na niego** (PIPI Kraków)

Czym jest superwizja ? (trochę teorii)

Przykładowe określenia i definicje:

- ✓ „superwizja jest procesem uczenia się, w którym psychoterapeuta współpracuje z bardziej doświadczonym kolegą po fachu, by w procesie ciągłego rozwoju zawodowego wzbogacić własne umiejętności” (w :Gilbert, Evans, 2004)
- ✓ „superwizja jest konsultacją z osobą bardziej doświadczoną, procesem uczenia się, wzbogacania umiejętności, stymulowania rozwoju wewnętrznego superwizanta, wspólnym poszukiwaniem rozwiązań oraz korekcją procesu zawstydzania w uczeniu (Szymkiewicz,2012)

Projekt finansowany przez:

Czym jest supervizja ? (trochę teorii)

Przykładowe określenia i definicje

- ✓ „supervizja to relacja, w której supervizant mówi czego potrzebuje i jakie są jego oczekiwania, a supervizor na to odpowiada. Robi to w różny sposób – tworzy poczucie bezpieczeństwa, buduje relację, poszerza wiedzę supervizanta, pracuje nad jego sprawami osobistymi, daje informacje zwrotne, odnosi się do teorii, uwzględnia kontekst instytucjonalny supervizanta, jest wrażliwy na sprawy kulturowe, zajmuje się też kwestiami etycznymi (B. Szymkiewicz, 2012)

Czym jest superwizja ? (trochę teorii)

Przykładowe określenia i definicje

- ✓ „Superwizja to wzajemna wymiana doświadczeń, przemyśleń, wspólne zastanawianie się nad źródłami trudności, szukanie istoty problemu, dochodzenie do nowych rozwiązań, często także odkrywanie swoich nieuświadomianych wcześniej uczuć i przekonań.”
- ✓ „Uczestnicząc w superwizji odkrywamy przed sobą nawzajem takie obszary własnego JA, które dla nas samych są nieraz nieznane. Doświadczamy wtedy bliskiego kontaktu ze sobą i z innymi, co początkowo może wydawać się zagrażające, ale w konsekwencji służy naszemu rozwojowi.” (R.Zuba, 2000)

Projekt finansowany przez:

Czym jest superwizja ? (trochę teorii)

Przykładowe określenia i definicje:

- ✓ „Udział w superwizji to uczestniczenie w fascynującym procesie dawania i brania. Szczególnie jeśli jest to superwizja prowadzona w grupie. Podczas superwizji dzielimy się z innymi swoimi trudnościami, wątpliwościami i pomysłami, przyglądamy się ich pracy, oglądamy ich problemy, słuchamy stawianych przez nich pytań, a także skierowanych do nas informacji o naszej pracy.” (R.Zuba,2000)

Czym jest superwizja ? (trochę teorii)

Przykładowe określenia i definicje:

- ✓ „Superwizja powinna być stałym wsparciem dla każdego profesjonalisty, niezależnie od tego jaki wykonuje zawód. Każdy bowiem może w procesie pomagania, nauczania czy wychowania poczuć się bezradny, nieskuteczny, zaniepokojony sytuacją pacjenta, klienta czy ucznia, spotkać się z jego oporem czy poczuć się manipulowany. Chciałby się wtedy upewnić czy idzie w dobrym kierunku. W takiej sytuacji pomoc z zewnątrz kogoś życzliwego, bardziej doświadczonego może okazać się bezcennym wsparciem merytorycznym” (G. Pisarczyk, 2013)

Projekt finansowany przez:

Sprawy na superwizję...

- Problemy związane z diagnozowaniem ucznia (jego zasobów i ograniczeń)
- Problemy związane z sytuacjami w grupie
- Postępowanie w sytuacji zagrożenia dla rozwoju psychospołecznego ucznia
- Poznawanie własnych osobistych i zawodowych zasobów i ograniczeń
- Przestrzeganie zasad etyki zawodowej
- Prowadzenie zajęć warsztatowych
- Problemy wynikające ze współpracy z rodzinami...
- Problemy osobiste
- inne

Projekt finansowany przez:

Korzyści z superwizji...

- Przestrzeń dla emocji, możliwość ich wyrażenia
- Przestrzeń dla refleksji
- Wzrost kompetencji
- Obniżenie napięcia i lęku
- Odniesienia do teorii
- Uczucie się nowych umiejętności na konkretnych przykładach
- Bezpieczne eksperymentowanie – poszukiwanie nowych technik interwencji, rozwiązań
- Ujawnianie i rozpoznawanie wątpliwości związanych z pracą
- Stałe wsparcie

Projekt finansowany przez:

Korzyści z superwizji...

- Ujawnianie i rozpoznawanie wątpliwości związanych z pracą
- Stałe wsparcie
- Pogłębianie swojego rozwoju zawodowego
- Wzrost poczucia sprawczości
- „impuls do weryfikacji własnej rutyny” (M. Prajzner)
- Wzrost świadomości
- Zmniejszenie lęku przed odpowiedzialnością
- Wzrost odwagi w trosce o siebie

Projekt finansowany przez:

Korzyści z superwizji

- Możliwość odreagowania, zrozumienia i przepracowania przykrych emocji związanych z pracą z uczniem
- Oswajanie się z sytuacją w której świadkami naszej pracy stają się inne osoby
- Uzyskanie lepszego wglądu w przyczyny trudności pojawiających się w pracy nauczyciela i uzyskanie szerszej perspektywy widzenia danego problemu
- Wzrost poczucia własnej wartości co staje się podstawą do bardziej odważnego podejmowania decyzji, większej elastyczności w planowaniu i prowadzeniu procesu wychowawczego

Projekt finansowany przez:

Trudności związane z udziałem w superwizji

- Niepokój związany z oglądem i oceną naszej pracy przez superwizora i kolegów uczestniczących w sesjach
- Wstyd wywołany poczuciem małej kompetencji i wyobrażeniami krytycznej oceny ze strony innych (lęk przed ośmieszeniem)
- skupienie się na własnych przeżywanych emocjach w kontakcie z uczniem – ujawnienie ich może być bolesne i prowadzić do odkrycia ważnych, niekiedy traumatycznych osobistych doświadczeń zarówno przez osobę, której praca jest aktualnie analizowana, jak i przez innych uczestników sesji (**uwaga:** uzyskanie wglądu w te doświadczenia i ujawnienie ich umożliwia uświadomienie sobie tłumionych uczuć, ponowne ich przeżycie, które otwiera drogę do nadania im właściwego znaczenia – należy pamiętać, że **superwizja nie jest psychoterapią**)

Projekt finansowany przez:

Trudności związane z udziałem w superwizji

- Wątpliwości diagnostyczne i niejasność w kwestii postępowania wychowawczego
- Potrzeba dokonania zmian w swoim życiu, na którą nie zawsze jesteśmy gotowi
- Konieczność wprowadzenia zmian w pracy z uczniem, zmiana stosunku do ucznia, zmiana własnego stylu wychowawczego
- Niepokój przed zmianami wynikający np. z poczucia małej kompetencji, lub rzeczywisty brak niektórych umiejętności
- Brak akceptacji zwierzchników, brak zrozumienia i wsparcia kolegów z grona pedagogicznego

Projekt finansowany przez:

Trudności związane z udziałem w superwizji

- Superwizja traktowana przez zwierzchników jako luksus, na który ich nie stać
- brak pieniędzy na cele szkoleniowe
- Superwizja kojarzy się zwierzchnikom z kontrolą, oceną funkcjonowania placówki, wtrącaniem się w organizację pracy szkoły
- Zwierzchnicy często próbują traktować superwizora jako sojusznika, który doniesie, kto nie radzi sobie w pracy

Projekt finansowany przez:

Główne warunki sprzyjające superwizji

- Gotowość osoby przystępującej do superwizji i rozpoznane przez nią korzyści z faktu uczestnictwa dla własnego rozwoju i dobra ucznia
- Przychylność i zrozumienie zwierzchników
- Profesjonalny, doświadczony superwizor, który zapewni bezpieczeństwo, zaufanie i wsparcie każdemu uczestnikowi superwizji

Superwizja

Krok w kierunku profesjonalizmu....

„mimo, że odkrywanie wiedzy o samym sobie powoduje czasem cierpienie, to bez znajomości siebie nie tylko nie możemy być w naszym zawodzie profesjonalistami, ale także nie rozumiemy samych siebie, nie żyjemy w zgodzie ze sobą, czujemy się zagubieni.” (R. Zuba, 2000)

Superwizja

„Superwizja jest nie tylko procesem, podczas którego inne osoby dokonują oglądu naszej pracy w celu podniesienia przez nas kwalifikacji zawodowych (doskonalenie warsztatu).

Superwizja jest procesem poznawania siebie, przekraczającym obszar pełnionej roli zawodowej. Dzięki superwizji możemy wprowadzać istotne zmiany w sposobach pracy, a także dokonywać znaczących zmian we własnym życiu”

Projekt finansowany przez:

Supervizja

„ Supervizja jest przywilejem. To czas dla mnie. Specjalny czas , w którym nie - jak zwykle –inni, ale ja będę przedmiotem własnej uwagi. To czas na przyjęcie i wsparcie siebie, poznanie swoich uświadomionych i nieuświadomionych wyborów w sferze zawodowej, swoich jawnych i nierozpoznanych motywów własnego działania.” (M. Sieczkowska w materiałach wewnętrznych WPS w Kielcach)

Superwizja

Jest nie tylko przywilejem ale
i obowiązkiem każdego nauczyciela
i wychowawcy

Supervizja

„Odkrycie źródła siły w samym sobie jest w konsekwencji najlepszą przysługą jaką możemy wyświadczyć innym..”

Rolo May

Projekt finansowany przez:

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY

**Dziękuję za uwagę
MONAR**